

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
Jismoniy ma'daniyat kafedrası
Iqtisodiy psixologiya fanidan 2025/2026-o'quv yili kuzgi semestrida yakuniy imtihon
(test)da tushadigan savollar ro'yxati

1. Iqtisodiy psixologiya nimani o'rganadi?
2. Iqtisodiy xulq-atvor deganda nimani tushunamiz?
3. Inson psixikasi nimanining funksiyasi (xossasi) hisoblanadi?
4. Iqtisodiy qaror qabul qilishda emotsiyalarning roli qanday?
5. Psixologiyada «Determinizm» tamoyili?
6. Ong va faoliyat birligi tamoyili nimani uqtiradi?
7. Iqtisodiy ong tushunchasi nimani anglatadi?
8. Inson psixikasining hayvonlar psixikasidan tubdan farqi nimada?
9. Reklamaning iqtisodiy psixologiyadagi asosiy vazifasi nima?
10. Refleks tushunchasiga fanda birinchi bo'lib kim ta'rif bergan?
11. Stress iqtisodiy faoliyatga qanday ta'sir ko'rsatadi?
12. Iqtisodiy psixologiyaning amaliy ahamiyati nimada?
13. Shaxsning individual-psixologik xususiyatlariga nimalar kiradi?
14. Sezgi tushunchasiga berilgan to'g'ri ta'rifni toping.
15. Iste'molchilarning impulsiv xaridi nimaga bog'liq?
16. Xotira jarayonining asosiy bosqichlari qaysilar?
17. Tafakkur jarayonining mohiyati nimada?
18. Xayol nima?
19. Diqqat psixologik jihatdan qanday tavsiflanadi?
20. Temperament nima?
21. Xarakter deganda nima tushuniladi?
22. Qobiliyat nima?
23. Iroda nima?
24. Hissiyot tushunchasining mazmuni nima?
25. Pul illuziyasi tushunchasi nimani anglatadi?
26. «Interiorizatsiya» jarayoni nimani anglatadi?
27. «Eksteriorizatsiya» nima?
28. Mehnatga bo'lgan munosabatning psixologik asosi nimadan iborat?
29. Analyzerning markaziy qismi qayerda joylashgan?
30. Psixologiyada «Appersepsiya» nima?
31. Shartsiz reflekslar qanday xususiyatga ega?
32. Shartli reflekslar miyaning qaysi qismida hosil bo'ladi?
33. Analizator apparati necha qismdan tashkil topgan?
34. Ikkinchi signal tizimi odam psixikasida qanday vazifani bajaradi?
35. Longityud metodining asosiy mohiyati nimadan iborat?
36. Sosiometrik metod psixologiya faniga kim tomonidan kiritilgan?
37. Tropizm tushunchasi nimani anglatadi?
38. Fototropizm hodisasiga qaysi misol mos keladi?
39. Instinktlar nerv-fiziologik jihatdan qanday tavsiflanadi?
40. Individ tushunchasi nimani ifodalaydi?

41. Individuallik deganda nima tushuniladi?
42. Biogenetik nazariyaga ko'ra shaxs rivojlanishining asosi nima?
43. Sosiogenetik nazariya shaxs rivojlanishini qanday izohlaydi?
44. K. Levin tomonidan ishlab chiqilgan nazariya qanday nomlanadi?
45. O'zini o'zi anglash jarayonining tub mohiyati nimada?
46. I. M. Sechenov irodaviy harakatlar haqida qanday ilmiy xulosa bergan?
47. Stenik hislar shaxs faoliyatiga qanday ta'sir ko'rsatadi?
48. Astenik hislar psixologik jihatdan qanday tavsiflanadi?
49. Ambivalentlik hodisasi nima?
50. Stress tushunchasini fanga birinchi bo'lib kim kiritgan?
51. Sensibilizasiya hodisasi nimani anglatadi?
52. Idrokning yaxlitligi xususiyati qanday ifodalanadi?
53. Apperepsiya hodisasi qaysi omillarga bog'liq?
54. Konstantlik xususiyati idrokda qanday ahamiyatga ega?
55. Xotira psixik jarayon sifatida qanday vazifani bajaradi?
56. Assotsiatsiya tushunchasi nimani bildiradi?
57. Tafakkur shakllarining asosiylari qaysilar?
58. Induktiv xulosa chiqarish usuli qanday tavsiflanadi?
59. Deduktiv xulosa chiqarish nima?
60. Agglyutinasiya xayol jarayonida nimani anglatadi?
61. Xayolning qanday turlari mavjud?
62. Ixtiyorsiz xayol nima tufayli maydonga keladi?
63. Ijodiy xayolning kelajakka qaratilgan maxsus turi nima deb ataladi?
64. Xayol kuchi nimaga bog'liq bo'ladi?
65. Xayol jarayonida tasavvurlarni qayta ishlashning qanday shakllari mavjud?
66. Tush ko'rish qaysi psixik jarayonning ixtiyorsiz ko'rinishi hisoblanadi?
67. Diqqat psixologik jihatdan qanday tavsiflanadi?
68. K.D. Ushinskiy diqqatni nima deb atagan edi?
69. Diqqatning nerv-fiziologik asosida qanday refleks yotadi?
70. Miyada qo'zg'alishning har doim ustun turadigan hukmron o'chog'i nima deyiladi?
71. Diqqatning asosiy turlari qaysilar?
72. Ixtiyoriy diqqatning yuzaga kelishida nima muhim rol o'ynaydi?
73. Diqqatning kuchi va barqarorligi nima?
74. Diqqatning ko'lami deganda nima tushuniladi?
75. Diqqatning salbiy holati nima deb ataladi?
76. Hissiyot tushunchasiga berilgan to'g'ri ta'rifni toping.
77. Stenik hissiyotlar kishiga qanday ta'sir qiladi?
78. Astenik hissiyotlar qanday tavsiflanadi?
79. Kuchsiz yoki o'rtacha kuchga ega bo'lgan nisbatan barqaror emotsional holat nima?
80. Affekt qanday hissiy holat?
81. Stress tushunchasini fanga kim kiritgan?
82. Yuksak hislarning asosiy turlari qaysilar?
83. Praksik hislar deganda nima tushuniladi?
84. Shaxsning o'zligini anglashi va burchiga aloqador axloqiy hislar nima?
85. Estetik hislar nimaga nisbatan vujudga keladi?
86. Vatanparvarlik hissi qaysi hislarning sintezidan iborat?

87. Iroda psixologik jihatdan qanday ta'riflanadi?
88. Irodaviy aktning boshlang'ich momenti nima?
89. Irodaviy qaror qabul qilishdagi ichki kurash nima deyiladi?
90. Qat'iyatlilik sifat sifatida qanday namoyon bo'ladi?
91. Irodaviy sifatlardan biri bo'lgan sabr-matnatlilik nima?
92. Irodasizlik yoki irodaning kasallik darajasida kuchsizlanishi nima deyiladi?
93. «Ko'nikma» tushunchasining psixologik mazmuni nima?
94. Malaka nima?
95. Avval hosil qilingan malakalarning yangi malakalar shakllanishiga salbiy ta'sir ko'rsatishi nima deyiladi?
96. Avval hosil qilingan malakalarning yangi malakalarni o'zlashtirishga ijobiy ta'sir ko'rsatishi qanday nomlanadi?
97. «Odat» tushunchasiga berilgan to'g'ri ta'rifni toping.
98. Inson dastlabki genetik bosqich;arining uchta asosiy turi qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
99. Bola hayotida maktabgacha tarbiya davrida qaysi faoliyat yetakchi hisoblanadi?
100. «Individ» tushunchasi nimani anglatadi?
101. Inson shaxsi qanday muhitda shakllanadi?
102. «Individuallik» deganda nima tushuniladi?
103. Shaxs tuzilishining «Yo'nalganlik» qismiga nimalar kiritiladi?
104. Shaxs faolligining asosiy manbai nima?
105. Ehtiyojlar kelib chiqishiga ko'ra asosan qanday turlarga bo'lindi?
106. «Motiv» tushunchasiga berilgan to'g'ri ta'rifni toping.
107. «E'tiqod» (Ubejdénie) nima?
108. D.N. Uznadze bo'yicha «Ustanovka» (ko'rsatma berish) nima?
109. I.P. Pavlov bo'yicha asab tizimining «kuchli, muvozanatli va ildam» tipi qaysi temperamentga mos keladi?
110. I.P. Pavlov bo'yicha «kuchli, lekin muvozanatsiz (qo'zg'alish tormozlanishdan ustun)» tip qaysi temperamentga xos?
111. I.P. Pavlov bo'yicha «kuchli, muvozanatli va inert (sustkash)» tip qaysi temperamentga xos?
112. Asab tizimining «kuchsiz tipi» (tez charchaydigan va tormozlanuvchan) qaysi temperament asosi hisoblanadi?
113. Shaxsning o'z-o'zini anglashining tarkibiga qanday «Men»lar kiradi?
114. Psixologiyada «Eksternal lokus nazorat» nima?
115. Kasb psixologiyasi fanining asosiy o'rganish ob'ekti nima?
116. Shaxsning professional kamoloti va yetuklik davri odatda qaysi yosh oralig'ini qamrab oladi?
117. E.A. Klimov tasnifi bo'yicha «Inson-Inson» (I-I) tipiga qaysi kasblar kiradi?
118. E.A. Klimov bo'yicha «Inson-Tabiat» (I-T) tipi vakillari qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?
119. E.A. Klimov bo'yicha «Inson-Texnika» (I-T) tipi vakillari kimlar?
120. E.A. Klimov bo'yicha «Inson-Badiiy obraz» (I-B) tipiga kiruvchi kasblarni toping.
121. Kichik guruhlarining a'zolari soni nechtagacha bo'lishi mumkin?
122. Psixologiyada «Endopsixika» tushunchasi nimani anglatadi?
123. «Ekzopsixika» tushunchasining psixologik mazmuni nima?
124. Inson shaxsi faolligining asosiy manbai sifatida nima e'tirof etiladi?
125. Konformizm nima?

126. Bir vaqtning o'zida bir-biriga qarama-qarshi hissiyotlarning namoyon bo'lishi nima deyiladi?
127. Iroda shaxs faolligini boshqarishda qanday vazifani bajaradi?
128. Irodaviy zo'r berish jarayoni shaxs tomonidan qanday kechinma sifatida his qilinadi?
129. «Eksternal lokus nazorat»ga ega shaxslar o'z muvaffaqiyatsizliklari sababini nimadan qidiradilar?
130. «Internal lokus nazorat» nima?
131. Psixologiyada «Reorientatsiya» atamasi nimani anglatadi?
132. G. Sele bo'yicha stressning necha bosqichi mavjud?
133. Sosiometriya metodi yordamida guruhda nima o'rganiladi?
134. «Professiogramma» tushunchasining mohiyati nima?
135. «Psixogramma» nimani ifodalaydi?
136. Ikkinchi signal tizimining moddiy asosi nima hisoblanadi?
137. I.P. Pavlov bo'yicha asab tizimining «kuchsiz tipi» qaysi temperament asosi?
138. Xarakter shakllanishida eng yetakchi ijtimoiy omil nima?
139. Shaxsning o'z-o'zini anglashining boshlang'ich davri qachon paydo bo'ladi?
140. L.S. Vigotskiy bo'yicha «Ixtiyoriy diqqat» qanday shakllangan?
141. B.M. Teplov bo'yicha qobiliyat faqat qanday sharoitda paydo bo'lishi mumkin?
142. Inson psixikasining evolyutsion taraqqiyoti qaysi tamoyilga asoslanadi?
143. «Astenik hislar» shaxs faoliyatiga qanday ta'sir ko'rsatadi?
144. Narsalarning ayrim xususiyatlarini (rangi, ta'mi, hidi) bevosita aks ettirish nima?
145. Odam tomonidan borliqning yaxlit holda, bir butun obraz sifatida aks ettirilishi nima?
146. Narsalarning sharoiti o'zgarsa ham uning obrazining nisbatan turg'unligi nima deyiladi?
147. Psixologiyada «Tafakkur» jarayonining oliy shakllaridan biri qaysi?
148. Bir necha yakka hukmlardan umumiy xulosaga kelish jarayoni nima deyiladi?
149. Umumiy qoidalardan yakka yoki juz'iy xulosalarga o'tish nima deyiladi?
150. «Xayol» jarayonining inson faoliyatidagi asosiy ahamiyati nimada?
151. I. P. Pavlov ta'limotiga ko'ra, asab tizimining «kuchli, muvozanatlashgan, harakatchan» tipi qaysi temperamentga to'g'ri keladi?
152. Xarakter psixologik jihatdan qanday ta'riflanadi?
153. Muayyan faoliyatni muvaffaqiyatli bajarishga imkon beruvchi individual xususiyatlar nima deyiladi?
154. Kasb psixologiyasi fanining asosiy vazifasi nimadan iborat?
155. Inson faolligining asosi bo'lgan ehtiyojlar qanday shakllanadi?
156. Odamni muayyan xatti-harakatlarga undaydigan va unga ma'no beradigan bosh sabab nima deb ataladi?
157. «Ustanovka» (ko'rsatma berish) nazariyasi psixologiyada kim tomonidan ishlab chiqilgan?
158. Muloqot jarayonining «kommunikativ» tomoni nimani anglatadi?
159. Nutq orqali amalga oshiriladigan muloqot turi qaysi?
160. Noverbal kommunikatsiya vositalariga nimalar kiradi?
161. Sezgirlikning «pastki absolut chegarasi» nima?
162. Qorong'u joyga kirganda ko'zning yorug'likka sezgirliги ortishi nima deyiladi?
163. «Shirin so'z» yoki «bag'ritoshlik» kabi iboralar qaysi psixologik hodisaga misol bo'ladi?
164. Idrokning «konstantligi» nima?
165. Unutilgan narsalarning keyinchalik birdan esga tushishi nima deyiladi?
166. Tafakkur operasiyalaridan biri bo'lgan «analiz»ning mohiyati nima?

167. Yakka hukmlardan umumiy xulosaga kelish qanday nomlanadi?
168. Turli buyum qismlarini birlashtirib yangi obraz yaratish xayolning qaysi jarayoni?
169. Irodasizlikning kasallik holatidagi ko‘rinishi qanday ataladi?
170. G. Sele bo‘yicha stress rivojlanishining birinchi bosqichi nima?
171. E.A. Klimov bo‘yicha «Inson-Texnika» tipiga qaysi kasblar kiradi?
172. Ma’lum shaxsni uzoq yillar davomida muntazam o‘rganish metodi qanday nomlanadi?
173. Sotsiometriya metodi kim tomonidan yaratilgan?
174. Tashqi amaliy harakatlarning ichki aqliy harakatlarga aylanishi nima?
175. O‘ta yorqin, idrok obraziga yaqin turuvchi xayoliy obrazlar nima deyiladi?
176. Tafakkur sifatlaridan biri bo‘lgan «chuqurlik» nimani anglatadi?
177. Bir vaqtda bir-biriga qarama-qarshi hissiyotlarning kechirilishi nima deyiladi?
178. Boshqa odamlarning ruhiy holatini tushunish va ularga hamdardlik qilish qobiliyati nima?
179. Shaxsning kasbiy shakllanishi qaysi bosqichdan boshlanadi?
180. Inson ongi rivojlanishining asosi nima?
181. Freydizm yo‘nalishiga kim asos solgan?
182. Hozirgi zamon psixologiyasining asosiy tamoyillari (printsipalari) qaysi qatorda to‘g‘ri ko‘rsatilgan?
183. «Ta’lim psixikani rivojlanishini yo‘naltiradi» degan fikr muallifi kim?
184. Pedagogik psixologiya bo‘limlari qaysi qatorda to‘g‘ri ko‘rsatilgan?
185. «Metod» so‘zining lug‘aviy ma‘nosi qaysi qatorda to‘g‘ri ko‘rsatilgan?
186. Uyushgan va uyushmagan ijtimoiy guruhlardagi shaxslararo munosabatlarni o‘rganuvchi psixologiya sohasi qaysi?
187. Dastlabki psixologik tadqiqotlar laboratoriyasi qachon va kim tomonidan ochilgan?
188. Akademik B. M. Kedrov tasnifiga ko‘ra, barcha fanlar qaysi guruhlariga bo‘linadi?
189. Psixologiyada «Tashkiliy guruh» metodlariga nimalar kiradi?
190. «Metodning qo‘lida tadqiqot taqdiri yotadi» degan fikr muallifi kim?
191. Muloqot tushunchasiga «Muloqot shaxslararo munosabatlarda biz uchun havodek ahamiyatga egadir» deb baho bergan olim kim?
192. Muloqot va kommunikatsiya tushunchalarining asosiy farqi nimada?
193. B. F. Lomov bo‘yicha muloqotning asosiy funksiyalari qaysilar?
194. Noverbal kommunikatsiya vositalariga nimalar kiradi?
195. «Biz insonni tashqi xulq-atvoriga qarab o‘qiymiz» degan ilmiy xulosa muallifi kim?
196. Shaxsning o‘zini xayolan suhbatdoshi o‘rniga qo‘yishi orqali uni tushunishga intilishi nima deyiladi?
197. Insonning o‘z suhbatdoshi tomonidan qanday idrok etilayotganini anglashga intilishi nima deb ataladi?
198. Suhbatdoshni tushunishda muayyan tayyor qoliplardan (shablonlardan) foydalanish jarayoni qanday nomlanadi?
199. Boshqa odamning hissiyotlari va kechinmalariga hamdard bo‘la olish qobiliyati nima?
200. Faoliyat tushunchasiga berilgan eng to‘liq ta’rif qaysi?
201. Faoliyat so‘nggi natijasining ongdagi obrazi nima deb ataladi?
202. Kishini faoliyatga undaydigan va unga mazmun baxsh etadigan ichki turtki nima?
203. «Teskari afferentatsiya» (harakat natijasi haqida miyaga axborot uzatish) tushunchasini kim kiritgan?
204. Insonning shaxsiy psixologik xususiyatlarining betakror va qaytarilmas birikmasi nima deyiladi?

205. Biogenetik nazariya shaxs rivojlanishida nimani birlamchi deb hisoblaydi?
206. Sosiogenetik nazariyaga ko'ra shaxs qanday shakllanadi?
207. Inson ehtiyojlari kelib chiqishiga ko'ra qanday turlarga bo'linadi?
208. Shaxsning muayyan voqelikka, narsaga bo'lgan tanlab munosabati nima?
209. «Ustanovka» (anglanilmagan ruhiy tayyorgarlik) nazariyasini kim ishlab chiqqan?
210. Muayyan faoliyatni muvaffaqiyatli bajarishga imkon beruvchi individual-psixologik xususiyatlar nima?
211. Psixologiya fan sifatida kim tomonidan kiritilgan?
212. ...-muayyan metodlar, vositalar, uslublar, usullar, operatsiyalar yordamida ma'lumotlar to'plash va ularni umumlashtirishga intiladi, izlanyotgan ob'ektning xususiyati, holati, munosabati, bog'lanishi kabilarni aks ettiruvchi ilmiy tushunchalar, ta'riflar, qonuniyatlar, xossalalar yordamida psixologik mexanizmlar kashf qilishga harakat qiladi.
213. Motiv so'zi ma'nosi nima?
214. Psixologiya so'zi ma'nosi nima?
215. Psixologik voqeilik nima?
215. Mehnat psixologiyasi qaysilar?
216. Pedagogik psixologiya qaysilar?
217. 1) psixologik bilish jarayonlari (sezgi, idrok, xotira va hokazo) 2) psixikaning shakllari (faoliyat, xulq, muomala), 3) psixikaning holatlari (kayfiyat, xayolparishonlik kabilari), 4) psixikaning hodisalari, 5) psixikaning xislatlari, fazilatlar, sifatlari, xossalari, 6) psixikaning qonuniyatlari, 7) psixikaning mexanizmlari, 8) psixik haroit, muhit, vaziyat, 9) o'zaro sababiy bog'lanishlar, 10) tadqiqot metodlari, vositalari, materiallari, printsiplari va hokazo.
- Yuqoridagi keltirilganlarni psixologiyaning nimasi o'z ichiga oladi?
218. Materiyaning jonliligi haqidagi g'oyani rivojlantirgan atomizm namoyondalari kimlar?
219. Psixologik xizmatning uchinchi bo'g'ini to'g'ri ko'rsatilgan qator.....
220. Psixologiya fanining ilmiy asosga qurilishida ruhni mutlaqo rad etib, mexanik harakatni yagona voqelik deb tan olib, uning qonuniyatlari psixologiyaning ham qonuniyatlari ekanligini ta'kidlagan olim kim?
221. Psixika nima?
222. Mehnat psixologiyasi bu?
223. Ekstremal psixologiya nima?
224. "Metod" so'zining ma'nosi qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
225. Qaysi qatorda tashkiliy guruh metodlari ko'rsatilgan?
226. B.G. Ananov psixikani o'rganish metodlarini qanday guruhga ajratib, o'rgangan?
227. Topshiriq xarakteriga ko'ra tafakkur turlari qaysi qatorda ko'rsatilgan?
228. Sezgi jarayonini faol (aktiv) ligini tan oluvchi nazariya qanday nom bilan ataladi?
229. Sezgi bu-
230. Sezgi a'zolarimizga bevosita ta'sir etib turib, ongimizda bir butun holda aks etishiga deyiladi
231. Pedagogik faoliyatda muloqot qanday funksiyani boshqaradi?
232. Yo'naltirish tushunchasining mazmuni qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?
233. Yo'q narsalarni idrok qilish bu
234. Ishonch va vafo ramzi bo'lgan rang qaysi qatorda ko'rsatilgan?
235. Ixtiyorsiz diqqatning nerv fiziologik asosini nima tashkil qiladi?
236. Ixtiyoriydan keyingi diqqat tushunchasi kim tomonidan fanga kiritilgan?

237. Ikki yoki undan ortiq kishilar o'rtasidagi axborot ayriboshlash o'zaro ta'sir va birbirini tushunishdan iborat jarayon bu .....
238. Idrok konstantaligi bu-
239. Idrok jarayonida muayyan hodisalarni aks ettirish turlicha aniqlikda namoyon bo'lishi jahon psixologiyasida nima deb ataladi
240. I. Pavlovning takidlashicha diqqatning nerv fiziologik asosini nima tashkil qiladi
241. Attraksiya bu
242. Agar diqqatimiz faqat bitta narsaga qaratilgan bo'lsa buni.....
243. ....ijtimoiy mavqeini egallab turuvchi har bir kishidan atrofdagilar kutadigan normativ tomonidan ma'qullangan xulq atvor namunasi tushuniladi
244. ....inson mehnat faoliyatining psixologik xususiyatlarini, mehnatni ilmiy asosda tashkil qilinishining psixologik tamoyillarini o'rganadi
245. "Agar siz tabiatning biror narsasini ravshan tushunib, olishni istasangiz uning o'ziga juda o'xshash bo'lgan narsalardan tafovutini topingiz va uning o'zidan juda uzoq bo'lgan narsalar bilan o'xshashlik topingiz Ana shunda siz shu narsaning eng muhim hamma belgilarini payqab olasiz demak shu narsani tushunib olasiz" mazkur fikr qaysi tafakkur operatsiyasining mazmunini ochib berishga qaratilgan
246. Psixologiya fani nimani o'rganadi?
247. Idrokning fiziologik asoslarini ajratib bering
248. O'qituvchining o'tmish avlod ajdodlarimiz hayotiga doir hikoyalarini tinglagan yoki tarixiy kitoblarni o'qitganimizda o'tmishdagi hayot manzaralari ko'z o'ngimizda gavdalanadi Bu xayolning qaysi turi bilan bog'liq?
249. Statistik metod bu...
250. Aniq faoliyat turlariga ko'ra psixologiya sohalari qaysi qatorda ko'rsatilgan?

Jismoniy madaniyat kafedrasi mudiri

Z. Abdilaxatov.